

van de BD in het kader van ondermijning. Doel is het tot stand brengen van een nieuwe balans tussen dienstverlening en de aanpak van fraude.

Te bereiken mijlpalen 2021/Q1

- Fraudevisie/strategie afgestemd en gereed voor publicatie

Daarnaast dienen selectieprocessen en de hier op volgende behandeling te zijn omgeven met de nodige waarborgen zodat rechtstatelijk handelen geborgd kan worden.

Daarom zal er een herijking plaatsvinden van het normen- en waarborgenkader bij repressieve handhaving en aanpak van risicosignalen. Dit kader moet ervoor zorgen dat er in de behandeling van deze signalen nadrukkelijker onderscheid wordt gemaakt tussen onbewuste fouten en signalen van mogelijke fraude.

Hiervoor dient eerst een onderzoek gedaan te worden naar het huidige kader in opzet en werking. Dit onderzoek is nodig om een compleet beeld te krijgen van de waarborgen zoals die in het primair proces van toepassing zijn. Vervolgens moeten nieuwe kaders in overleg met het primair proces worden ontwikkeld en daarna geïmplementeerd. En als laatste moet een structuur worden gemaakt om het gebruik van de kaders te borgen. Het genoemde onderzoek is dusdanig omvangrijk en arbeidsintensief dat daarvoor middels een aanbesteding externe ondersteuning zal worden gezocht.

Te bereiken mijlpalen 2020/Q4

- Plan van aanpak voor onderzoek gereed
- Starten aanbesteding

Te bereiken mijlpalen 2021/Q1

- Starten onderzoek

*dit is ook
prioriteit*

3.2 Bedrijfsprocessen op orde

De Belastingdienst, inclusief Toeslagen en Douane, voert zijn taken uit via ruim 600 bedrijfsprocessen (die onderverdeeld zijn in vele werkprocessen). Deze taken vinden de basis in (fiscale) wetgeving en beleid. In de uitvoering van de taken, via de bedrijfsprocessen, worden vele "type" (persoons)gegevens in hoge volumes verwerkt

van burgers en bedrijven.⁶ Het belang is groot dat burgers en bedrijven geen onterechte gevolgen ondervinden van de uitvoering van deze taken. De AVG is hierbij belangrijke wetgeving waar eisen worden gesteld aan de verwerking van persoonsgegevens. Zoals de FSV-problematiek laat zien, zijn er tekortkomingen in het voldoen aan de eisen van o.a. de AVG, de Archiefwet maar ook de BIO en andere eisen. Daarbij blijkt aantoonbaarheid en het verstrekken van (eenduidige) informatie keer op keer problematisch.

Onze bedrijfsprocessen worden veelal geautomatiseerd en ook voor een deel handmatig uitgevoerd. Zowel het geautomatiseerd als het handmatig werken vraagt vakmanschap. Binnen de Belastingdienst is in de loop der jaren een complex en groot proces- en applicatielandschap ontstaan met een de daarbij horende gegevensstromen. Daarbij ontbreekt het in gevallen aan eenduidige (ontwerp)documentatie, is er onduidelijkheid in hoeverre onze informatievoorziening⁷ daaraan voldoet. Vervolgens is er onduidelijkheid of de uitvoering van het werk overeenkomt met het ontwerp. Wel is het zo dat de Belastingdienst al enige jaren stappen maakt om van een omvangrijk landschap aan applicaties en technologie naar uniformering van de technologie en eenduidige administraties, te gaan.

De opdracht voor "Bedrijfsprocessen op orde" is een veelomvattend geheel vanwege het groot aantal bedrijfsprocessen die onderverdeeld zijn in vele werkprocessen, applicaties, medewerkers en gegevensstromen. Daarom is er minimaal drie jaar voorzien voor dit traject. Dit betekent niet dat er dan pas resultaten zijn. Maar een totale planning is niet af te geven omdat op dit moment niet precies bekend is waar het goed gaat, waar niet en wat nodig is om dit te verbeteren. Het analyseren en inzicht krijgen in wat aangepast en verbeterd moet worden, is onderdeel van dit traject.

⁶ De AVG, artikel 4, lid 2, verstaat onder: Een verwerking van persoonsgegevens 'elke bewerking of elk geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedures, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.'

⁷ De informatievoorziening ontworpen met als uitgangspunt COPAFIJTH-BIS en betreft het geheel van proces, organisatie en hulpmiddelen (zowel geautomatiseerd als niet geautomatiseerd), inclusief AO/IC.

Praktijk
processen
per
2.

Verschillende gebieden zijn van belang en onderwerp van toetsing, zoals:

- De basis en doorvertaling van de taken van de Belastingdienst, zoals fiscale wetgeving en wetgeving van Toeslagen;
- Daar waar wetgeving niet specifiek is, zoals bij toezicht en handhaving; hoe ver mag dan wel moet de Belastingdienst gaan met het gebruiken van (persoons)gegevens;
- Hoe zijn de bedrijfsprocessen ontworpen, hoe wordt invulling gegeven aan o.a. de eisen van de AVG. Hoe zijn en worden de diverse principes, zoals "need to know" vertaald;
- Hoe is en wordt de menselijke maat en dienstverlening vertaald;
- Hoe is en wordt invulling gegeven aan de eisen vanuit de architectuurskaders.

De opdracht kent in ieder geval de volgende aandachtspunten:

- De opdracht voor het traject bedrijfsprocessen op orde moet gezien worden en ingepast worden binnen lopende ontwikkelingen en de reguliere afspraken (bv. het portfolioproses en architectuursturing);
- Bijzondere aandacht voor het gebruik van nationaliteit, justitiële gegevens en de bijzondere persoonsgegevens zoals de medische en strafrechtelijke gegevens;
- Het uitwerken en vertalen van het "need to know" principe naar de toepassing;
- Het gebruik van vrije tekstvelden;
- Hoe gaan we om met ongestructureerde data.

De aanpak kenmerkt zich door grondigheid en een systematische werkwijze. Hierbij wordt er gericht op het opleveren van deelresultaten en waar mogelijk parallel gewerkt wordt met behoud van zorgvuldigheid en kwaliteit.

Via de volgende lijn wordt dit uitgevoerd:

1. **Opzet:** een procesontwerp, bevat de elementen van de informatievoorziening, dat aantoonbaar voldoet aan de eisen van de wet- en regelgeving;
2. **Bestaan:** informatievoorziening die aantoonbaar voldoet aan de eisen van de opzet;
3. **Werking:** of de directie aantoonbaar werkt conform de opzet (toetskader, AO/IC);
4. **Transitie:** beschreven stappen om van de huidige situatie naar de vereiste situatie te gaan.

Een van de eerste stappen is het selecteren van een werkproces voor het uitwerken van een modeluitwerking. Via een modeluitwerking wordt een basis gevormd waar (voldoende)

inzichtelijk moet worden hoe een proces en bijbehorende documentatie eruit moet zien waarbij voldaan is aan de eisen en welke (ontwerp)documentatie er moet liggen. Daarbij ontstaat ook inzicht in wat er nodig is om van de bestaande situatie naar de gewenste situatie te komen via een transitieplan.

De bedrijfsprocessen op orde wordt verder doorvertaald en uitgewerkt in een verdieplingsplan. Hierin wordt o.a. verder de specifieke governance, expertise, producten, planning, samenhang en samenloop met andere trajecten, etc. uitgewerkt. De afronding van dit plan staat op uiterlijk Q4 2020. Dit wil overigens niet zeggen dat bepaalde activiteiten niet al gestart kunnen worden. Zo lopen al de gesprekken t.a.v. het selecteren van het werkproces t.b.v. de modeluitwerking.

Hieronder volgt een overzicht van de producten en de planning.

Bedrijfsprocessen op orde			
Nr.	Producten	Toelichting/specificatie producten	Planning
1.	Geselecteerd werkproces(sen)	Selecteren van één of twee werkprocessen op basis waarvan de modeluitwerking plaats gaat vinden. Hierbij wordt gekeken naar een proces waar nu de focus op ligt; een toezichtproces	Q4 2020
2.	Verzamelde set beleid, kaders, MTHV's, overige requirements t.b.v. het geselecteerde werkproces	Verzamelen van de basisset om te gebruiken en aan te toetsen. Dit betreft o.a.: • Specifieke (fiscale) wetgeving • AVG, BIO, Archiefwet, etc. • Specifieke architectuurkaders • Specifieke beleidskaders technologie • Specifieke beleidskaders toezicht en handhaving • Methoden, Technieken, Hulpmiddelen en Voorschriften	Q4 2020
3.	In beeld gebrachte afbakening tussen de ketens en domeinen	Bepaald moet worden wat de afbakening is tussen de verschillende ketens en domeinen, zoals de IH, OB en Toeslagen en analytics. Deze afbakening loopt mee in de modeluitwerking	Q1 2021
4.	<u>Modeluitwerking</u>	In de modeluitwerking wordt een werkproces getoetst aan de eisen zoals genoemd bij product 2. Zie de onderdelen zoals genoemd in 4.1 t/m 4.3	2021
4.1	<u>Modeluitwerking:</u> nulmeting procesdocumentatie werkproces(sen)	In deze stap wordt getoetst welke (proces)documentatie aanwezig is m.b.t. dit werkproces, wat is er al bekend, welke problemen zijn al onderkend, is er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB's), etc. Afhankelijk van deze uitkomsten, vervolg en aanpak bepalen voor de volgende stap	Q1 2021
4.2	<u>Modeluitwerking:</u> nulmeting en toetsing werkproces(sen), hoe staat het ervoor	In deze stap wordt getoetst wat de staat is van het werkproces, in hoeverre voldoet het huidige proces aan de eisen. In deze stap loopt parallel het bepalen op welke wijze er invulling gegeven moet worden aan de eisen. Zowel in opzet, bestaan als werking. Ook hier is het afhankelijk van de bevindingen welke route precies gevolgd wordt. Hier ligt ook het moment dat er mogelijk directe maatregelen nodig zijn vanwege bevindingen	Q1 2021
4.3	<u>Modeluitwerking:</u> uitgewerkte opzet	In deze stap wordt op basis van de uitkomsten van 4.2 het procesontwerp geactualiseerd en indien nodig op basis hiervan een GEB opgesteld. Tevens wordt op basis hiervan het register	Q2 2021

		aangevuld of aangepast. Let wel, het register moet de werkelijkheid reflecteren. Dus afhankelijk van de aanpassingen (in de uitvoering) en het moment, kan het register definitief aangepast worden. Tevens geldt dat er geen scherpe afbakening hoeft te zijn tussen de stappen 4.1, 4.2 en 4.3	
4.4	<u>Modeluitwerking:</u> opgesteld transitieplan	Het transitieplan beschrijft wat nodig is om van de bestaande situatie naar de vereiste situatie te komen. Het beschrijft de benodigde aanpassingen in de informatievoorziening zoals de applicaties, werkinstructies, training voor medewerkers, informatie op de website, etc.	Q2 2021
5.	Stappenplan en basisset documentatie	Het stappenplan en de basisset dient als startpunt en leidraad voor de directies om mee aan de slag te gaan met de eigen bedrijfsprocessen. Het bevat de elementen van 4.	Eind Q2 2021
6.	<u>Uitgevoerde nulmeting expertise</u>	Het traject bedrijfsprocessen op orde vraagt om een diversiteit aan expertise, o.a. op de vlakken van de AVG, rechtstoepassing, procesontwerp, informatiebeveiliging, ICT, Archiefwet, etc.	Q1 2021
6.1	<u>Uitgevoerde nulmeting expertise; uitgezet verzoek</u>	Het verzoek wordt uitgezet bij de ketens/directies die het betreft	Q4 2020
6.2	<u>Uitgevoerde nulmeting expertise; uitkomsten nulmeting (A) en regelen expertise waar nodig (B)</u>	De ketens/directies wordt gevraagd de nulmeting conform het verzoek (A). Vervolgens het regelen van de benodigde expertise (B)	A: Q1 '21 B: Q2 '21
7.	<u>Uitgevoerde nulmeting procesdocumentatie werkprocessen</u>	In deze stap wordt getoetst wat ligt t.a.v. dit werkproces, wat is er al bekend, welke problemen zijn al onderkend, wat ligt er aan (ontwerp)documentatie, is er een GEB, etc. Afhankelijk van deze uitkomsten, vervolg en aanpak bepalen voor de volgende stap. Zie ook 4.1	Q2 2021
7.1	<u>Uitgevoerde nulmeting processen; opgestelde en uitgezette uitvraag</u>	Aan de directies wordt gevraagd een nulmeting te doen t.a.v. de volgende elementen (niet uitputtend): • Zijn de bedrijfsprocessen/werkprocessen in beeld, zijn deze (uitputtend) beschreven • Wat is de status van de (ontwerp)documentatie • Wat is er verder bekend aan toetsing, AVG, BIO, etc. Het verzoek wordt gericht uitgezet bij de ketens/directies die het betreft	Q1 2021
7.2	<u>Uitgevoerde nulmeting werkprocessen; uitkomsten nulmeting procesdocumentatie</u>	De ketens/directies wordt gevraagd de nulmeting conform het verzoek uit te voeren op de werkprocessen en de uitkomsten daarvan vast te leggen en daarover te rapporteren aan IV&D	Q2 2021
8.	Roadmap voor het vervolg	Afhankelijk van de uitkomsten van deze eerste fase, wordt er een voorstel opgeleverd voor het vervolg. Hierin wordt rekening gehouden met in hoeverre trajecten parallel kunnen lopen, beschikbaarheid expertise, etc.	Begin Q3 2021
9.	Plan van aanpak/planning per middel/domein	Op basis van de nulmetingen processen en expertise worden de ketens/directies gevraagd een plan van aanpak te maken en een inschatting te doen van het eigen traject	Q3 2021
10.1	Nulmeting en toetsing werkproces(sen), hoe staat het ervoor	In deze stap wordt getoetst wat de staat is van het werkproces, in hoeverre voldoet het huidige proces aan de eisen. In deze stap loopt parallel het bepalen op welke wijze er invulling gegeven moet worden aan de eisen. Zowel in opzet, bestaan als werking. Ook hier is het afhankelijk van de bevindingen welke route precies gevolgd wordt. Zie ook 4.2. Hier ligt ook het moment dat er mogelijk directe maatregelen nodig zijn vanwege bevindingen	Start PM, relatie met 8. en 9.

10.2	Uitgewerkte opzet	In deze stap wordt op basis van de uitkomsten van 4.2 het procesontwerp geactualiseerd en indien nodig op basis hiervan een GEB gemaakt. Tevens wordt op basis hiervan het register aangevuld of aangepast. Let wel, het register moet de werkelijkheid reflecteren. Dus afhankelijk van de aanpassingen (in de uitvoering) en het moment, kan het register definitief aangepast worden. Zie ook voor 4.3. Tevens geldt dat er geen scherpe afbakening hoeft te zijn tussen de stappen 7., 10.1 en 10.2	Start PM, relatie met 8. en 9.
10.3	Opgesteld transitieplan	Het transitieplan beschrijft wat nodig is om van de bestaande situatie naar de vereiste situatie te komen. Het beschrijft de benodigde aanpassingen in de informatievoorziening zoals de applicaties, werkinstructies, training voor medewerkers, informatie op de website, etc. Zie ook	Start PM, relatie met 8. en 9.
11.	Uitgevoerde benodigde aanpassingen informatievoorzieningen (bestaan)	Op basis van het transitieplan worden de benodigde aanpassingen doorgevoerd. Afhankelijk van wat nodig is, zal meer zicht komen op de doorlooptijd. Met name als er aanpassingen in de applicaties nodig zijn, kan dit langer duren. Deze stap voorziet tevens in de benodigde aanpassingen t.b.v. het werkproces van de modeluitwerking voor zover die nodig blijken. Zodra de aanpassingen zijn doorgevoerd conform de opzet, dient het register van verwerkingen (verder) aangevuld en definitief gemaakt te worden	PM, relatie met 4.4 en 10.3
12.	Uitgevoerde doorlichting en aanpassingen in werking (werking)	Ongeveer zes maanden nadat het proces conform de opzet uitgevoerd wordt/moet worden, moet er getoetst worden of de uitvoering nog steeds werkt conform de opzet	PM, relatie met 4.4 en 11.

3.3 Vakkennis en awareness

De uitvoering van onze taken conform wet- en regelgeving, zoals de AVG, is voor een belangrijk deel afhankelijk van het bewustzijn en de professionaliteit van medewerkers. Het is van belang dat medewerkers verantwoord omgaan met gegevens. Daarom vindt de Belastingdienst het belangrijk dat medewerkers over voldoende kennis beschikken en awareness ontwikkelen. Ook voor de specialisten op het gebied van gegevensbescherming, informatiebeveiliging en databeheersing geldt dat zij over voldoende vakkennis beschikken en deze met elkaar kunnen bijhouden en versterken.

Kennis voor alle medewerkers

Om te beginnen vormt het verantwoord omgaan met gegevens en integriteit onderdeel van de gesprekken tussen medewerkers en de verantwoordelijk manager. Voor alle medewerkers bestaat de verplichte e-learning iBewustzijn. Deze e-learning is gericht op gegevensbescherming en informatiebeveiliging. Eenmaal doorlopen en afgerond kan een medewerker deze e-learning technisch niet nogmaals doorlopen. Daarom wordt er een nieuwe, structurele e-learning ontwikkeld die periodiek en herhaald ingezet kan worden.

Deze moet uiteindelijk de bestaande e-learning gaan vervangen. Deze nieuwe e-learning is meer gelaagd en voorziet in de modules voor specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld voor managers). In de tussentijd worden de bestaande modules van de e-learning iBewustzijn geactualiseerd, zodat deze gedurende de ontwikkeling van de structurele e-learning voor nieuwe medewerkers ingezet kan blijven worden. Deze e-learning is onderdeel van het onboarding programma voor nieuwe medewerkers.

Daarnaast wordt ingezet op een aanvullende en attractieve vorm om medewerkers mee te nemen op het gebied van gegevensbescherming en informatiebeveiliging via serious gaming. Hiervoor wordt nader onderzoek gedaan naar potentiële producten. In dit onderzoek wordt de impact meegenomen, zoals m.b.t. de techniek voor implementatie, de financiële component en de inkoopvoorwaarden.

Vakkennis specialisten

De specialisten op de gebieden van gegevensbescherming, informatiebeveiliging en databeheersing hebben een belangrijke taak om de medewerkers en de organisatie te ondersteunen en te voorzien van kwalitatieve advisering. Voor deze specialisten worden er voor deze gebieden vaktechnische structuren doorontwikkeld. In deze structuren staat het (bijhouden van) vakkennis, uitwisseling en aansluiting met elkaar en de organisatie centraal.

Te bereiken mijlpalen 2020/Q4

- Actualiseren van het reeds bestaande e-learning iBewustzijn voor nieuwe medewerkers als onderdeel van het onboarding programma

Te bereiken mijlpalen 2021

- Ontwikkelen van structurele e-learning iBewustzijn voor nieuwe en zittende medewerkers (ter vervanging van de huidige e-learning)
- Afronden onderzoek naar de mogelijkheden inzet van serious gaming
- Doorontwikkelen en implementatie van vaktechnische structuur voor gegevensbescherming en informatiebeveiliging

3.4 Samenloop

Parallel werkt DGFZ aan een Wetsvoorstel gegevensverwerking Belastingdienst. Gericht op scope 1 van dit plan van aanpak: het

voldoen aan de AVG. De wettelijke grondslagen voor de verwerking van gegevens binnen de Belastingdienst is in sommige gevallen niet voldoende expliciet vastgelegd of niet voldoende concreet geformuleerd

Genoemd wetsvoorstel beoogt de grondslagen voor gegevensverwerking door de DG's Belastingdienst, Douane en Toeslagen verder te verstevigen en toekomstbestendig te maken, zodat (technologische) ontwikkelingen in het gebruik van gegevens goed kunnen worden benut in het toezichts- en handhavingsbeleid. Daarnaast beoogt dit wetsvoorstel de waarborgen voor burgers en bedrijven bij het verwerken van gegevens te versterken en de wettelijke verantwoordelijkheid voor het hergebruiken van gegevens van de Belastingdienst te beleggen bij het ministerie dat die gegevens betreft van de Belastingdienst.

Vanuit de Belastingdienst wordt aan dit proces bijgedragen door:

- Inzichtelijk te maken aan/bij welke partijen de Belastingdienst gegevens verstrekt/inwint, om welke gegevens het gaat, wat de wettelijke grondslag is en voor welk doel dit plaatsvindt.
- In kaart te brengen welke gegevens binnen en tussen de onderdelen van de DG's Belastingdienst, Toeslagen en Douane worden verwerkt.
- Inzicht te creëren in de wijzen waarop de gegevens worden toegepast in de uitvoerings- en handhavingspraktijk.

Status

- Lopende inventarisatie waarin wordt gezien welke administraties/ overzichten beschikbaar zijn waar het gaat om het inzicht in het inwinnen, verstrekken en intern verwerken van gegevens.

Te bereiken mijlpalen 2020/Q4

- Inventarisatie van bestaande administraties/ overzichten die voorhanden zijn. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kunnen (zo gericht mogelijk) aanvullende inventarisaties worden uitgezet.
- Opleveren van een eerste raamwerk van de inventarisatie. De vorm waarin de inventarisatie wordt opgeleverd/ gegeven wordt nog nader gezien.

Te bereiken mijlpalen 2021/Q1

- Opleveren inventarisatie.

4. Borgen

In voorgaande hoofdstukken zijn de acties beschreven gericht op het respectievelijk Herstellen en het Verbeteren. Het programma kent een meerjarige looptijd. Via het hiernavolgende hoofdstuk over de organisatie en sturing op het programma sturen we op het programma.

Dat laat onverlet dat borging in de reguliere planning en control cyclus noodzakelijk is. Acties gericht op het versterken daarvan als het gaat om de AVG, Archiefwet en BIO beschrijven we in paragraaf 4.1.

Gegeven de onvermijdelijke doorlooptijd van het programma, en ook de aard van het programma, kunnen nieuwe signalen over het niet compliant zijn van een verwerkingsproces niet worden uitgesloten. In paragraaf 4.2 beschrijven we hoe in zo'n geval gehandeld wordt.

4.1 Borging maatregelen in de reguliere besturing en verantwoordingslijnen

Voor het besturen van de Belastingdienst is een organisatiestructuur doorgevoerd. Ook zijn taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden beschreven en verdeeld. Er is een planning en control cyclus (inclusief verantwoordingslijnen) ingericht. En middels risicomanagement wordt beoogd voorzienbare risico's tijdig te voorzien van adequate beheersmaatregelen.

Deze opzet, inrichting en werking van de besturing en verantwoording hebben niet kunnen verhinderen dat de problemen rond het rechtstatelijk handelen van de Belastingdienst en de naleving van de AVG, Archiefwet en BIO zijn ontstaan. Doel van deze actie is de bestaande aandacht de aandacht voor AVG, Archiefwet en BIO te toetsen en voorstellen te doen ter verbetering.

Met de focus op de gegevensverwerkingen op het gebied van handhaving en toezicht doorlopen de kaderstellende directies de opzet, inrichting en werking van de besturing en verantwoording:

- Wat doen we op het gebied van deze gegevensverwerkingen en AVG, Archiefwet en BIO?
- Wat moeten we daarvan zeker behouden, wat versterken en waarmee moeten we eventueel stoppen?
- In het bijzonder: zijn de in respectievelijk het herstel- en verbeterhoofdstuk genoemde beoogde resultaten voldoende geborgd in onze besturings- en verantwoordingsmechanismen?

De actuele wijze van verantwoorden kent onder meer de volgende processen:

- Al in de 2e viermaandsrapportage (sept-okt) wordt gerapporteerd over gegevensbescherming: bijvoorbeeld de stand van zaken t.a.v. uitvoering GEB's, register verwerkingen, voldoen aan AVG, en in het bijzonder bij signalen waar handhaving en toezicht mogelijk gewenst is.
- Voor het jaarcontract 2021 worden de acties uit het meerjarig werkplan, dus ook die op het terrein van gegevens, verwerkt door de directies. Ook geeft IV&D aan op welke aspecten van datagebruik verbijzonderde interne controles dienen plaats te vinden.
- Ten slotte start een Werkgroep Wet- en Regelgeving. Deze werkgroep van de kaderstellende directies gaat toepasselijke wet- en regelgeving in kaart brengen en kijken of dat afdoende is vertaald in kaders.

Toetsen van bestaande opzet, inrichting en werking planning en control cyclus is voorzien in Q4 van 2020. Voorstellen ter verbetering van het sturen en verantwoorden op het rechtstatelijk handelen en het voldoen aan AVG, Archiefwet en BIO zijn voorzien in 2021/Q1.

4.2 Borging incidentproces

De lopende inventarisatie van lijsten, extracties en applicaties alsook de acties gericht op het vergroten van de awareness voor AVG, Archiefwet en BIO, zullen bij tijd en wijle leiden tot nieuwe noodzakelijke herstel- en reparatieacties.

De praktijk van de afgelopen twee jaar is dat dergelijke incidenten de aandacht en capaciteit wegtrekken van de op structurele verbetering gerichte acties. Doel van deze actie is dat sneller en adequater wordt om gegaan met dergelijke incidenten.

De bestaande voorzieningen (proces van melding, opvolging en bemensing van vervolgacties) worden getoetst op hun adequaatheid. Hoe zorgen we als Belastingdienst beter voorbereid te zijn op het signaleren van (dreigende) incidenten? Hoe zorgen we voor een heldere opschalings- en escalatie afspraken? En hoe zorgen we zo nodig voor het snel formeren van een team dat een dergelijk incident daadwerkelijk kan oppakken?

Voorstellen worden ontwikkeld ter versterking en verbetering van dit proces voor incidenten m.b.t. zaken als gegevensverwerkingen, AVG, Archiefwet en BIO.

Analyse en doen van voorstellen ter verbetering is voorzien in 2021/Q1.

5. Organisatie en sturing van het programma

Het programma kent veel onderdelen. Alle met een eigen dynamiek. Hoe daarop gestuurd wordt, staat beschreven in dit hoofdstuk. Paragraaf 5.1 zoomt in op de tijdelijke programma organisatie. In paragraaf 5.2 wordt de governance beschreven, terwijl in paragraaf 5.3 de rol van de ADR en de te vormen klankbordgroep centraal staat.

De uitvoering van het programma gaat veel tijd en inzet vragen. Daarom wordt in paragraaf 5.4 beschreven hoe bewaakt wordt of de formatie, bezetting en financiële middelen afdoende zijn voor die uitvoering.

5.1 Programmaorganisatie

Zoals aangegeven in de brief aan de TK van 10 juli, is een tijdelijke programmaorganisatie in het leven geroepen die:

- De uitvoering monitort, de tijdslijnen bewaakt, voorstellen voor wijziging scope besluitvormingsklaar maakt en daarover periodiek adviseert (bijsturen programma, op- en afvoeren van programmaonderdelen)
- De uitvoering van het programma actief ondersteunt met raad en daad
- Zorgdraagt voor het leveren en bespreken van een tweewekelijkse update van de vorderingen met de betrokken bewindspersonen
- Zorgdraagt voor de voorbereiding van de periodieke verantwoording over de voortgang van het programma aan de TK. Zulks in afstemming met de relevante onderdelen van het Ministerie van Financiën.

De leiding van de tijdelijke programmaorganisatie is belegd bij

die daarbij tevens optreedt als

Het plan van aanpak is ontwikkeld door de in samenspraak met de voor de uitvoering van de onderdelen verantwoordelijke directeuren in het DTBD, met de eigenaar en met de opdrachtgever vanuit het Ministerie van Financiën en de beide staatssecretarissen.

In het DTBD van 8 oktober 2020 heeft gehoord hebbende het DTBD, het plan van aanpak vastgesteld.

Met de totstandkoming van dit plan van aanpak gaat het programma feitelijk van start. Gaande de uitvoering kunnen zich nieuwe wensen aandienen. Deze worden behandeld als verzoek tot scopewijziging en worden afgestemd in het DTBD en met de

opdrachtgever/eigenaar in de driehoek Belastingdienst, eigenaar, opdrachtgever.

De verantwoordelijkheid voor de in het plan van aanpak onderscheiden acties, is in de lijn belegd. De directeuren fungeren daarmee als opdrachtnemer voor de verschillende activiteiten. Hiermee voorkomen we dat er dubbele sturing ontstaat op medewerkers. Dat betekent dat opdrachten aan medewerkers in de dienst in formele zin door de betreffende directeuren worden uitgezet. Uiteraard vergt dit in de voorbereiding een goede afstemming tussen gedelegeerd opdrachtgever en verantwoordelijke directeuren. Verschillen van inzicht tussen de gedelegeerd opdrachtgever en [] worden in het uiterste geval aan [] voorgelegd ter finale besluitvorming (escalatie).

Het programmateam bestaat naast [] [] uit een lid van het MT van de directies UHB en IV&D, [] en []. De beide MT-leden vormen tevens de linking pin naar de directies UHB en IV&D die beide verantwoordelijk zijn voor een groot deel van de acties in het plan van aanpak.

5.2 Governance

Voor de aansturing van de voorloper van dit programma is dit voorjaar een stuurgroep ingericht. Voor programma HVB is de opzet om de aansturing in handen te leggen van een verschijningsvorm van het DTBD: de Kerngroep DTBD voor HVB. Deze groep van meest verantwoordelijke directeuren wordt zowel de inhoudelijke samenhang als de voortgang van de actielijnen gemonitord en vindt waar nodig bijsturing plaats.

Deze Kerngroep zal een vaste kernbezetting hebben, met naast de [] de directeuren IV&D, UHB en enkele lijndirecteuren (in beginsel CAP, TSL, P, MKB, GO) worden uitgenodigd. De overige directeuren worden uitgenodigd al naar gelang de agenda.

Ook gaat voor de Kerngroep DTBD voor HVB een uitnodiging uit naar eigenaar en opdrachtgever van het Ministerie van Financiën. In het geval van scope-wijzigingen wordt het plan van aanpak opnieuw vastgesteld door [] gehoord hebbende het DTBD, en vervolgens door het kerndepartement.

Over scope-wijzigingen worden ook de staatssecretarissen betrokken.

5.3 Rol ADR en klankbordgroep

Met de ADR is in een eerder stadium gesproken over een door de ADR uit te voeren onderzoek in het kader van FSV. De bevindingen uit het FSV-dossier en het plan van aanpak zoals toegezegd in de brief over FSV, maken dat deze onderzoeksopdracht niet voldoende meer aansluit bij de ontwikkelingen die gaande zijn. Daarom wordt de onderzoeksopdracht in overleg met de ADR nader bezien in de context van de uitvoering van het genoemde plan van aanpak. In dat verband voert de ADR een toets uit op dit plan van aanpak en zal de ADR ook de uitvoering van het plan monitoren. Dit zal in 2020/Q4 tussen de ADR en Belastingdienst worden vastgelegd.

Tot slot zal de reflectie op het programma worden opgezocht door de inrichting van een klankbordgroep bestaande uit (ervarings-) deskundigen uit wetenschap en/of uitvoeringsorganisaties. De klankbordgroep is in 2020/Q4 operationeel.

5.4 Formatie, bezetting en financiële middelen in relatie tot doorlooptijden.

De uitvoering van het plan van aanpak staat of valt met voldoende formatie, bezetting en middelen. Of, waar en in hoeverre zich daar problemen in gaan voordoen, is thans nog niet aan te geven. Dat is de reden om dat in het kader van dit plan van aanpak het doen van onderzoek daarnaar expliciet als activiteit wordt opgenomen.

Specifieke versterking van de formatie en bezetting op de functies van privacy officer (PO) en het FG-team vindt reeds plaats. Deze functionarissen vervullen onder meer cruciale taken in de GEB-procedure.

Daarnaast vragen alle actielijnen de inzet van menskracht, nodig voor:

- Uitvoering van de doorlichting 'Bedrijfsprocessen op orde' en de doorontwikkeling in het IV-landschap naar aanleiding van de visies waarbij 'by design' voorwaarden voor het compliant zijn aan AVG, Archiefwet en BIO zijn ingeregeld. Om in een aanvaardbare doorlooptijd en naar kwalitatieve standaarden te kunnen werken en realiseren is extra capaciteit en kennis nodig. Zowel binnen de uitvoerende directies, die primair verantwoordelijk zijn voor de

procesanalyse en –verbetering inclusief realisatie en implementatie, als bij de centrale stafdirecties die kaderstellend, faciliterend en validerend optreden. Het gaat daarmee niet alleen om stafcapaciteit centraal en decentraal en procesontwerpers, maar ook om het compenseren van het beslag dat het traject heeft op de professionals in het primair proces.

- Check op en aanvullen van de centrale kaders
- Check op en aanvullen van de decentrale kaders, AO/IC en werkinstructies. Dit geldt voor alle onderdelen en ketens waarvoor inbreng van AO/IC nodig is vooral ook kennis en kunde van de werkprocessen
- Implementaties van kaders in het primaire proces. Dit is een tijdrovende taak omdat het impact heeft op bestaande processen en omdat het om veel processen, veel medewerkers, veel systemen en veel documenten gaat.
- Inregelen van de borging (checks en balances) zoals beschreven in het vorige hoofdstuk waarmee we vinger aan de pols houden ten aanzien van de opzet, inrichting en werking van de verbetermaatregelen.

Voor ieder van de hierboven genoemde inzet velden zal in kaart worden gebracht:

- Wat de beschikbare formatie en bezetting is
- Waar zich mogelijk formatie- of bezettingsproblemen voordoen. Waarbij onderscheid wordt gemaakt in structurele en incidentele problemen. De incidentele problemen kunnen te maken hebben met piekbelastingen die optreden omdat anders een (ook politiek) niet aanvaardbare doorlooptijd resulteert.
- Wat de beheersmaatregelen zijn om de geconstateerde formatie- of bezettingsproblemen op te lossen. Waar liggen mogelijkheden tot (her-)prioritering? Waar is een structurele verhoging van de formatie noodzakelijk? Voor welke van de genoemde inzet velden is tijdelijke inhuur een oplossing ter voorkoming van te langere doorlooptijden? Waar verdient het aanbeveling middels parallel werkende taskforces de doorlooptijden te bekorten?

De eerste analyse met voorstellen voor beheersmaatregelen wordt opgeleverd in 2020/Q4.

6. Planningsoverzicht

Onderstaand planningsoverzicht is een resumé van de in de voorgaande hoofdstukken genoemde mijlpalen.

	Jaar	2020	2021					2022	2023
	Kwartaal	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
H2	Herstellen								
2.1.1	Onderzoek naar effecten op burgers en bedrijven FSV - Onderzoek t.a.v. Toeslaggerechtigden voorbereid - Onderzoek t.a.v. Toeslaggerechtigden gereed - Overig PM	X		X					
2.1.2	Projectcode 1043 - Het aanvullend onderzoek is afgerond - De uitkomsten zijn input voor de activiteit 'bedrijfsprocessen op orde, beschreven in 3.2			X X					
2.1.3	Combiteam Aanpak Facilitators - Onderzoek gereed	X							
2.2.1	FSV-achtige applicaties ⁸								
2.2.2	Tijdelijk verwerkingsproces signalen en info-verzoeken - Technische voorzieningen gereed - Implementatie van het proces "behandelen niet-massale informatieverzoeken" - Ingebruikname door alle directies van het proces "behandelen niet-massale informatieverzoeken" - GEB proces "interne- en externe signalen t.b.v. het toezichtproces" gereed - Implementatie van het proces "interne- en externe signalen t.b.v. het toezichtproces" - Ingebruikname door alle directies van het proces "interne- en externe signalen t.b.v. het toezichtproces"	X X X X							
2.2.3	Inventarisatie van lijsten, extracties en LOA's - Eindrapportage inventarisatie	X							

⁸ Zie tekst paragraaf 2.2.1

		Jaar	2020	2021				2022	2023
		Kwartaal	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
H3	Verbeteren								
3.1	Kaderstelling uitvoerings- en handhavingsbeleid								
	- Fraudevisie/strategie			X					
	- Afgestemd en gereed voor publicatie								
	- Normen- en waarborgenkader								
	- Plan van aanpak voor deelonderzoek gereed	X							
	- Starten aanbesteding	X							
	- Starten onderzoek		X						
3.2	Bedrijfsprocessen op orde								
	1. Geselecteerde werkproces(sen)	X							
	2. Verzamelde set beleid, kaders, MTHV's, requirements enz.	X							
	3. In beeld gebrachte afbakening tussen ketens + domeinen		X						
	4. Modeluitwerking t/m opgesteld transitieplan				X				
	5. Stappenplan en basisset documentatie				X				
	6. Uitgevoerde nulmeting expertise				X				
	7. Uitgevoerde nulmeting procesdoc. werkprocessen				X				
	8. Roadmap voor het vervolg					X			
	9. Plan van aanpak/planning per middel/domein					X			
	10. Opgesteld transitieplan PM							PM ⁹	
	11. Uitgevoerde benodigde aanpassingen IV (bestaan) PM								PM ¹⁰
	12. Uitgevoerde doorlichting en aanpassingen in werking PM								PM ¹¹
3.3	Vakkennis en awareness								
	- Actualiseren van het reeds bestaande e-learning iBewustzijn voor nieuwe medewerkers als onderdeel van het onboarding programma	X							
	- Ontwikkelen van structurele e-learning iBewustzijn voor nieuwe en zittende medewerkers (ter vervanging van de huidige e-learning)						X		
	- Afronden onderzoek naar de mogelijkheden inzet van serious gaming						X		
	- Doorontwikkelen en implementatie van vaktechnische structuur voor gegevensbescherming en informatiebeveiliging						X		
3.4	Wetsvoorstel gegevensverwerking								
	- Bijdrage vanuit Belastingdienst								
	- Inventarisatie van bestaande administraties/overzichten die voorhanden zijn. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kunnen (zo gericht mogelijk) aanvullende inventarisaties worden uitgezet	X							

⁹ Zie tekst paragraaf 3.2

¹⁰ Zie tekst paragraaf 3.2

¹¹ Zie tekst paragraaf 3.2

	- Opleveren van een eerste raamwerk van de inventarisatie. De vorm waarin de inventarisatie wordt opgeleverd/ gegeven wordt nog nader bezien - Opleveren inventarisatie - Ontwikkeling wetsvoorstel door DGFZ PM	X						
			X					

		Jaar	2020	2021					2022	2023
		Kwartaal	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
H4	Borgen									
4.1	Borging maatregelen in de reguliere besturing en verantwoordingslijnen - Toetsen van bestaande opzet, inrichting en werking planning en control cyclus - Voorstellen ter verbetering van het sturen en verantwoorden op het rechtstatelijk handelen en het voldoen aan AVG, Archiefwet en BIO		X							
4.2	Borging incidentproces - Analyse en doen van voorstellen ter verbetering			X						

		Jaar	2020	2021					2022	2023
		Kwartaal	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
H5	Organisatie en sturing van het programma									
5.3	Relaties - ADR planvorming en start monitoring - Klankbordgroep installatie		X							
5.4	Bezetting en capaciteit, mede in relatie tot doorlooptijden verbeteringen - PO-capaciteit op orde - FG-capaciteit op orde - Eerste analyse met voorstellen voor beheersmaatregelen		X							

Beantwoording van de feitelijke vragen n.a.v. van een drietal brieven van de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst van 10 juli 2020, t.w.

- "Informatie over de Fraude Signalering Voorziening (FSV) en het gebruik van FSV binnen de Belastingdienst" (Kamerstuk 31066, nr. 681);
- "Antwoorden op vragen commissie over voortgang in het onderzoek naar Fraude Signalering Voorziening (FSV)" (Kamerstukken 31066-650 resp. 682);
- "Beantwoording vragen commissie over berichtgeving van Follow The Money over de toeslagenaffaire" (zaaknummer 2020Z13854)

De vragen zijn op 18 september 2020 aan de staatssecretaris gezonden.

Vraag 1

Wat is de selectie en opdracht van schoningsprogrammatuur? Op basis van welke informatie wordt een selectie tot schoning gemaakt?

Antwoord: Gelet op de aanleiding voor de gestelde vragen, heb ik deze vraag zo opgevat dat deze de schoning van FSV betreft. In de applicatie FSV is geen functionaliteit ingebouwd om te schonen. Voor schoning moet een specifiek programma worden gebouwd dat de signalen verwijdert. De basis voor het verwijderen is de selectielijst die voor dergelijke gegevens is vastgesteld. In dit licht zijn uit FSV alle signalen verwijderd met een opnamedatum vóór 1 januari 2014.

Vraag 2

Zijn de gegevens van de personen en/of rechtspersonen die na schoning verwijderd zijn bewaard? Zo ja, waar staan deze gegevens? Waar worden deze voor gebruikt? Hoe lang worden deze gegevens bewaard? Zo nee, hoe kunnen deze mensen benaderd worden om aan te geven dat zij, terecht en of onterecht, op de FSV-lijst stonden?

Antwoord: Ja, de back-up van gegevens vóór de schoning van FSV en de back-up van de gegevens na de schoning worden bewaard in een beveiligde omgeving van de Belastingdienst.

De gegevens worden beschikbaar gesteld voor onderzoeksdoeleinden gericht op feiten rond FSV. Daarvoor is een procedure ontworpen waarbij uiteindelijk Belastingdienst en/of Toeslagen toestemming geven voor het beschikbaar stellen van een kopie van de gegevens. van de Belastingdienst ziet toe op het juiste gebruik van deze procedure. Op dit moment is een kopie beschikbaar gesteld voor het onderzoek door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) naar FSV. Deze kopie is ook beschikbaar gesteld voor het behandelen van inzageverzoeken FSV. Alleen de behandelaars van inzageverzoeken FSV hebben toegang tot deze kopie. Toestemming tot het verkrijgen van een autorisatie voor het afhandelen van inzageverzoeken wordt gegeven door de van de Belastingdienst. Daarnaast wordt gewerkt aan het verantwoord beschikbaar kunnen stellen van het relevante deel van FSV voor het behandelen van dossiers voor de herstelorganisatie Toeslagen.

De back-up van FSV blijft bewaard conform de Archiefwet. De kopieën van de geschoonde en ongeschoonde back-up FSV worden in principe tot het moment dat het niet meer nodig is bewaard (totdat de kopie dus niet meer nodig is voor bovengenoemde doeleinden). Periodiek wordt beoordeeld of kopieën verwijderd moeten worden. Deze beoordeling wordt gedaan door de van de Belastingdienst.

Vraag 3

Klopt het dat mensen die onterecht op de FSV-lijst stonden na opschoning niet meer benaderd kunnen worden? Wat vindt u hiervan?

Antwoord: De kopie voor het afhandelen van inzageverzoeken FSV is een ongeschoonde kopie van de FSV-database. Hierdoor zijn ook de gegevens van vóór de schoning inzichtelijk voor de behandelaars van inzageverzoeken.

Vraag 4

Op basis van welke richtlijn en/of afspraken hadden ruim 5.000 medewerkers toegang en autorisatie voor FSV? Welke stappen zijn er gezet (qua inhoud en tijd) om het aantal autorisaties terug te brengen?

*antw
we
over*

Antwoord: Een medewerker wordt niet rechtstreeks geautoriseerd voor een applicatie, maar dat wordt gedaan op basis van de rol die een medewerker uitoefent of op basis van een bijzondere taak die aan een medewerker wordt opgedragen. In een zogenoemd rollenmodel is vooraf vastgelegd wat de autorisaties moeten zijn voor een bepaalde rol of bijzondere taak. Voor elk van die rollen is vastgelegd welke taken uit welke applicaties nodig zijn voor het werk dat uitgevoerd wordt binnen die rol. In IMS ligt dat rollenmodel vast. Een teammanager koppelt in IMS een medewerker uit het team aan één van de rollen die voor het team beschikbaar is en IMS zorgt er dan voor dat de betreffende medewerker alle autorisaties krijgt die horen bij die rol. Raadpleegrechten op FSV werd in het verleden gezien als een basisautorisatie voor medewerkers in de toezichtprocessen. De raadpleegautorisatie daarvoor zat dan ook in veel rollen. Schoning in IMS heeft plaatsgevonden met uitzondering van de rollen noodzakelijk voor het behandelen van inzageverzoeken. Door de maatregelen die in mei 2019 zijn genomen, is het aantal autorisaties in FSV teruggebracht van ruim 5000 naar 1229.

Vraag 5

Hoeveel medewerkers van de ruim 5.000 hadden de bevoegdheid om te raadplegen en muteren?

Antwoord: Het genoemde aantal van ruim 5.000 betreft geen medewerkers maar toegekende permissies. Het aantal unieke medewerkers dat toegang had tot FSV, was 4249. Een medewerker kan meerdere permissies vanwege meerdere rollen hebben. Daardoor is het aantal medewerkers (4249) lager dan het aantal permissies. 3319 medewerkers van de 4249 hadden de permissie om te raadplegen. 930 medewerkers hadden de permissie om te muteren en dus om ook in het systeem te kijken.

Vraag 6

Op welke manier wordt bij het schonings- en archiveringsproces rekenschap gegeven van informatie die eigenlijk gearhiveerd of opgeschoond kan en/of moet worden, maar relevant is voor het dossier van mensen die vooringenomen zijn behandeld?

Antwoord: Het is niet mogelijk om bij schonings- en archiveringsprocessen bij voorbaat rekening te houden met onverhoopte vooringenomen behandeling van mensen. Bewaar- en vernietigingstermijnen voor gegevens en documenten zijn er ten algemene op gericht om de informatie voorhanden te hebben die nodig is voor een juiste behandeling van aangiftes en aanvragen, in elke stap van de procedure. Dit betreft tevens een eventuele rechtsgang met bijbehorende termijnen.

Vraag 7

Herinnert u zich uw uitspraak dat vermelding in FSV mogelijk onrechtmatig was, en dat burgers dit zouden kunnen aanvoeren in procedures tegen de Belastingdienst?

Antwoord: In de brief van 28 april jl. heb ik aangegeven dat in het kader van de bezwaar- en beroepsprocedure ook kan worden beargumenteerd dat de Belastingdienst de registratie in FSV niet had mogen gebruiken.

Vraag 8

Klopt het dat tijdens een recent gesprek van gedupeerde ouders met de ambtelijke leiding van Toeslagen/UHT is gesteld dat alsnog wordt onderzocht of er een regeling moet komen voor compensatie vanwege de FSV-registratie? Welke afwegingen spelen daarbij een rol? Wanneer informeert u de Kamer over de uitkomsten? Deelt u de mening dat bij herstel van vertrouwen en rechtsbescherming de Belastingdienst hierin een proactieve houding moet aannemen om schoon schip te maken?

Antwoord: Op 17 september jl. heeft inderdaad een gesprek plaats gehad met een aantal ouders die eerder een manifest hebben overhandigd aan de Staatssecretaris. Er zijn in dit gesprek veel vragen gesteld. In het plan van aanpak HVB (Herstellen, Verbeteren, Borgen) licht de Belastingdienst het plan van aanpak toe naar de effecten die het gebruik van FSV heeft gehad op de selectie en de behandeling van burgers en bedrijven en zo ja wat dit effect is geweest en hoe dit effect gekwalificeerd moet worden. Uw kamer wordt separaat geïnformeerd over dit Programma. Bij de beoordeling of een ouder vooringenomen is behandeld kijkt Uitvoering Herstel Toeslagen naar het volledige dossier van de ouder, inclusief een mogelijke FSV registratie.

Vraag 9

Heeft het vernietigen van 9.000 dossiers te maken met de maatregel 'schonen jaarlagen > 7 jaar' uit de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) FSV versie november 2019?

Antwoord: Nee. Deze twee zaken staan los van elkaar.

Vraag 10

Zijn de 9.000 dossiers vernietigd nu die te maken hadden met een registratie in FSV?

Antwoord: Het kan zijn dat de 9000 vernietigde dossiers toeslaggerechtigden betroffen die in FSV waren opgenomen. In de derde Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag heeft de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane laten weten dat mogelijk te herleiden is op welke toeslaggerechtigden (en welke toeslagjaren) de vernietigde beroepsdossiers betrekking hebben. Dit wordt nog uitgezocht en daar wordt u in een volgende Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag over geïnformeerd. Indien bekend is op welke toeslaggerechtigden de vernietigde dossiers zien zal ik deze toeslaggerechtigden hierover informeren. Zij kunnen dan zelf een verzoek doen om te achterhalen of ze in FSV waren opgenomen.

Vraag 11

Hoe kan het dat de Kamer tijdens het debat van 21 maart 2019 is verteld dat er geen zwarte lijsten waren, terwijl deze wel in de GEB Rijksdienst van 21 januari 2019 worden vermeld?

Antwoord: Tijdens het debat van 21 maart 2019 heeft de toenmalige staatssecretaris aangegeven het beeld weg te willen nemen dat er een zwarte lijst zou zijn waar men zomaar opkomt. In het rapport van KPMG, wordt uitgebreid ingegaan op het gebruik van FSV binnen de Belastingdienst.

Vraag 12

Hoe kunnen burgers die onder de 9.000 vernietigde dossiers vallen achterhalen dat ze in FSV waren opgenomen?

Antwoord: Zoals bij vraag 10 aangegeven, is mogelijk te herleiden op welke toeslaggerechtigden (en welke toeslagjaren) de vernietigde beroepsdossiers betrekking hebben. Dit wordt nog uitgezocht en daar wordt u in een volgende Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag over geïnformeerd. Indien bekend is op welke toeslaggerechtigden de vernietigde dossiers zien zal ik deze toeslaggerechtigden hierover informeren. Zij kunnen dan zelf een verzoek doen om te achterhalen of ze in FSV waren opgenomen.

Vraag 13

Waarom is FSV niet beschreven in de notitie 'fraude meldpunten Belastingdienst' waarin de meldpunten op 18 september 2019 worden opgesomd?

Antwoord: FSV is een registratiesysteem en geen fraudemeldpunt en is daarom niet beschreven in de notitie. De Belastingdienst ontvangt op jaarbasis zeer veel en verschillende signalen van verschillende partijen, zoals burgers, overheden, uitvoeringsorganisaties. Bij de Belastingdienst zijn voor de beoordeling en behandeling van deze signalen diverse meldpunten ingericht. De betreffende notitie geeft daarvan een overzicht. De applicatie FSV werd gebruikt om signalen van mogelijke fraude die onder andere binnen kwamen via de meldpunten te kunnen registreren.

Vraag 14

Klopt de mededeling in de Instructie FSV (juli 2018) dat elke burgerservicenummer (BSN) die op de Toezichtlijst wordt geplaatst, in FSV moet zijn geregistreerd en behandeld?

Antwoord: Dat klopt.

Vraag 15

Stonden de ouders in een combiteam aanpak facilitators (CAF)-dossier automatisch op de Toezichtlijst?

Antwoord: Nee.

Vraag 16

Kunt u uiteenzetten of in de projecten 'Veelplegers', 'Katvangers', 'dubieuze starters', 'systeemfraude OB' etc. sprake was van onrechtmatige verwerking van bijzondere persoonsgegevens en/of het risico van selectie-bias?

Antwoord: Om deze vraag te kunnen beantwoorden is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek wordt meegenomen in het plan van aanpak HVB (Herstellen, Verbeteren, Borgen). Over dit programma wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

Vraag 17

Is bekend hoeveel burgers bij Toeslagen geconfronteerd zijn met toezichtacties op basis van niet langer actuele risicosignalen?

Antwoord: De wet biedt een termijn van 5 jaar voor het behandelen. Toeslagen streeft er naar om zoveel mogelijk in de actualiteit te werken. Het kan echter voorkomen dat signalen pas later opgepakt worden, maar na beoordeling nog wel actueel lijken te zijn. Het is inherent aan een toezichtproces dat pas na afloop kan worden vastgesteld of een signaal actueel was. Het is niet na te gaan in hoeveel situaties dit het geval was.

Vraag 18

Kunt u toelichten hoeveel natuurlijke of rechtspersonen geregistreerd stonden op de lijsten van de directie Particulieren, betreffende 1. kwitanties voor contante giften, 2. registratie valse stukken, 3. ANBI Info en 4. Trafi bij GO? Wie heeft waarom besloten dat deze lijsten sinds april 2020 niet meer worden gebruikt?

Antwoord: In paragraaf 4.2.2.1 van het KPMG-rapport wordt melding gemaakt van drie specifieke lijsten beschikt, die sinds april 2020 niet meer gebruikt worden.

Wat betreft de volgende drie specifieke lijsten:

- (1) Kwitanties voor contante giften. Op deze lijst staan ruim 4.000 belastingplichtigen geregistreerd.
- (2) Registratie valse stukken. Hierin zijn 57 belastingplichtigen geregistreerd.
- (3) ANBI informatie. In het ANBI-groeidocument zijn 78 Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatienummer (RSIN) geregistreerd.

Naar aanleiding van de problematiek rond FSV is door de Belastingdienst een quickscan gedaan of er soortgelijke lijsten zijn. Naar aanleiding daarvan is door de Belastingdienst besloten de toegang tot deze lijsten vooralsnog on hold te zetten en te onderzoeken of de vastleggingen voldoen aan de eisen van de AVG, informatiebeveiliging en de archiefwet.

Los daarvan wordt in dezelfde paragraaf een beschrijving gegeven van de activiteiten van het Trafi-team. Dit is echter geen lijst. De gegevens gebruikt door Trafi worden meegenomen in het – in de brief van 10 juli aangekondigde – plan van aanpak HVB (Herstellen, Verbeteren, Borgen).

Vraag 19

Hoeveel burgerservicenummers (BSN's) staan of stonden dit jaar geregistreerd op 1. de AB (afwijkende behandelijst), 2. de uitsluitlijst, 3. de niet-rechthebbende/rechthebbende-lijst en 4. de toezichtlijst en/of FRS?

Antwoord: Er staan op dit moment circa 350.000 burgers op de Uitsluitlijst, 77.000 op de AB-lijst en 3550 op de Toezichtlijst. Op dit moment vindt een schoning van deze lijsten plaats. Op de rechthebbende en niet-rechthebbende objectenlijst staan geen burgers, maar woonobjecten.

Vraag 20

Op grond waarvan is begin juli een schoningsprocedure toegepast bij Datafundament Fraude Risico Indicatoren (DF-FRI) van Datafundamenten & Analytics (DF&A)? Was er sprake van verouderde of niet-actuele informatie?

Antwoord: Het gaat hier om verouderde informatie. Er was geconstateerd dat maatregelen nodig waren om compliance rondom bewaartermijnen te waarborgen. Opschoning van verouderde informatie heeft plaatsgevonden en maatregelen om bewaartermijnen te borgen zijn inmiddels geïmplementeerd.

Vraag 21

Welke 'circulerende lijsten' bij DF&A zijn er thans in beeld? Kunt u een limitatieve opsomming geven? (p. 57). Hoeveel BSN's en/of locaties waren in beeld bij de 'verdachte/risicovolle adressen'? Hoelang heeft deze lijst bestaan, en welke invloed had vermelding op deze lijst? Werd deze informatie gedeeld via bijvoorbeeld Externe Overheidssamenwerking (EOS)?

Antwoord: Op basis van intern onderzoek is een lijst geïdentificeerd, de lijst Potentieel Risicovolle adressen.

Deze adressenlijst is ongeveer zeven jaar geleden ontwikkeld als middel om adressen te registreren waar bijvoorbeeld tientallen bedrijven staan geregistreerd.

De lijst werd tot november 2018 gebruikt in het risicomodel OB carrouselfraude en tot maart 2020 bij Afgifte OB identificatienummer. De adressenlijst heeft effect gehad op de bepaling van de risico-score bij het toekennen van een btw-identificatienummer en bij beoordeling van btw-aangiftes op carrouselfraude.

Op 13 maart 2020 is de lijst in een beveiligde omgeving geplaatst en hierdoor ontoegankelijk voor medewerkers maar wel beschikbaar voor onderzoek door derden. Dit onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden daarom is nog niet aan te geven hoeveel adressen op de lijst staan en of er BSN's op voorkomen. Dit onderzoek wordt meegenomen in het programma Herstellen Verbeteren Borgen (HVB). Over dit programma wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

Vraag 22

Hoeveel BSN's/natuurlijke personen en rechtspersonen stonden begin 2020 vermeld op de zogeheten Q-schijf (zie onder meer: pagina 98)? Kunnen burgers of bedrijven op grond van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) inzage krijgen in de over hen verwerkte gegevens?

Antwoord: Over het aantal BSN's van natuurlijke personen en het aantal rechtspersonen op de Q-schijf zijn geen actuele cijfers beschikbaar. Daar de Q-schijf een groot aantal bestanden bevat, vergt een onderzoek hiernaar de nodige tijd. Ik zal uw Kamer hierover in een voortgangsrapportage over het plan van aanpak HVB nader informeren. De procedure voor het indienen van verzoeken tot inzage op grond van de AVG is opgenomen op de website van de Belastingdienst.

Vraag 23

Heeft u kennisgenomen van de mededeling van de volgende mededeling van KPMG (pagina 100): "Na afronding van onze onderzoekswerkzaamheden zijn wij bekend geworden met nieuwe informatie waaruit blijkt dat samenhangende signalen van het combiteam aanpak facilitators (CAF) in FSV zijn geregistreerd." Welke informatie betreft dit? Hoe kan het dat KPMG hiermee pas na afronding van de onderzoekswerkzaamheden bekend is geworden? Op welke samenhangende signalen doelt KPMG en wat is de mogelijke betekenis van deze conclusie?

Antwoord: De focus en scope in fase 1 van het onderzoek van KPMG lag wat betreft Toeslagen voornamelijk op het proces verwerken van fraudesignalen binnen Toeslagen en het gebruik van FSV hierbij. Gelet op de zeer korte doorlooptijd van het onderzoek van KPMG konden niet alle signalen en wijze van verwerking daarvan worden meegenomen. Daarom zullen wij het onderzoek, zoals naar samenhangende signalen, voortzetten in het kader van het plan van aanpak HVB. Over de voortgang en resultaten van dit programma wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

Vraag 24

Herinnert u zich de specifieke vragen van de SP-fractie en uw antwoorden over query's, selectie op (tweede) nationaliteit, selectieregels, Excel-bestanden etc. van teams van het toenmalige Expertisecentrum Handhaving en Intelligence (EHI) (pagina 22/23)? Kunt u inmiddels nader aangeven welk soort selecties hebben plaatsgevonden op (zowel eerste) nationaliteit alsook/én tweede nationaliteit? Betrof dit uitsluitend een selectieregel bij de voorlopige aanslag, of heeft u

→ we hebben hier een antwoord!

inmiddels nadere selecties op grond van (tweede) nationaliteit aangetroffen in query's, lijsten, Excelbestanden, andere selectieregels, lokaal ontwikkelde applicaties? Zo ja, welke?

Antwoord: Ik herinner mij deze vragen en antwoorden. Een inventarisatie die de Belastingdienst (niet zijnde Toeslagen en Douane) begin 2020 heeft uitgevoerd, toonde aan dat het persoonskenmerk nationaliteit nog in een aantal query's voorkwam. Deze query's zijn vervolgens gevalideerd en waar een wettelijke grondslag ontbrak zijn de query's aangepast. Daarbij moet worden aangetekend dat de Belastingdienst zowel de query's, als de zogenaamde lokaal ontwikkelde applicaties en lokale (excel)bestanden op dit moment nog niet volledig in beeld heeft. Zoals eerder is toegezegd, worden alle verwerkingen gevalideerd op opzet, bestaan en en werking. Hierin loopt het gebruik van nationaliteit als persoonsgegevens mee. Als blijkt uit de validatie dat een verwerking niet voldoet aan de relevante wettelijke eisen, dan nemen we maatregelen. Deze validatie is onderdeel van het plan van aanpak HVB (Herstellen, Verbeteren, Borgen) en hierover wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

→ wat doen we met lokale applic.

Vraag 25

Welke toezichts- en handhavingsprojecten hebben plaatsgevonden op basis van analyses en query's en selecties van EHI in de jaren 2012 – 2018? Wilt u dit per jaar toelichten?

Antwoord: Om deze vraag te kunnen beantwoorden is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek wordt meegenomen in het programma Herstellen Verbeteren Borgen (HVB). Over de voortgang en resultaten van dit programma wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

Vraag 26

Welke data en producten van het toenmalige EHI komen volgens DF&A in aanmerking voor opschoning en verwijdering? Is/was er sprake van mogelijk onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens? Hoe kunnen burgers en bedrijven erachter komen of en hoe zij hierdoor – mogelijk – gedupeerd zijn geraakt?

Antwoord: Om deze vraag te kunnen beantwoorden is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek wordt meegenomen in het programma Herstellen Verbeteren Borgen (HVB). Over de voortgang en resultaten van dit programma wordt uw Kamer separaat geïnformeerd.

Vraag 27

Wat betekent de projectcode 1194?

Antwoord: De projectcode 1194 ziet op de behandeling van signalen over mogelijke fraude die van derden zijn ontvangen. Binnen de directie Particulieren worden deze signalen geduid als tips en kliks. De projectcode 1194 is onder nummer '1194' opgenomen in het Landelijk Handhavingsplan van de Belastingdienst. Het toekennen van een projectcode aan een project of thema maakt het mogelijk om binnen de interne registraties, zoals in het SAP-tijdregistratiesysteem, de aan het project bestede tijd te laten boeken door alle medewerkers in het land.

Vraag 28

Hoeveel BSN's zitten in de projectcode 1194?

Antwoord: Circa 520 BSN's.

Vraag 29

De instructie FSV spreekt van 'BSN op Toezichtlijst'; hoeveel toezichtlijsten waren er en zijn die nog actief? Hoe wordt er met deze toezichtlijsten omgegaan?

Antwoord: Er is één Toezichtlijst. Een BSN wordt op de toezichtlijst geplaatst als er is vastgesteld dat er sprake is misbruik of oneigenlijk gebruik van toeslagen door de betrokkene. Helaas moeten we concluderen dat er in het verleden ruimer werd omgegaan met deze werkwijze. Ik ben daarom conform de brief van 10 juli jl. begonnen met het opschonen van de Toezichtlijst. Daarnaast zijn we bezig de kaders aan te scherpen wanneer iemand op de toezichtlijst komt en zien we scherper toe op de naleving ervan.

Vraag 30

Op welke Q-schijf werden bijlagen opgeslagen? Waarom is dat weggelakt in het document en is deze Q-schijf bewaard voor onderzoek?